

Український ВІСНИК

М. Меленко

Часопис Союзу Українців Румунії. Рік видання XXXII. № 7-8 (квітень) 2025

ХРИСТОС ВОСКРЕС! ВОІСТИНО ВОСКРЕС!

Дорогі друзі,

Великдень – це час для спілкування та роздумів про духовні цінності, це свято відродження і надії. Нехай світло Воскресіння Христового супроводжує усіх нас у нашій праці, надихаючи будувати разом більш справедливе та згуртоване суспільство.

Бажаю вам та вашим близьким здоров'я, мудрості та сповнення всіх задумів!
Щасливого Великодня!

МИКОЛА-МИРОСЛАВ ПЕТРЕЦЬКИЙ
Голова Союзу українців Румунії

Прочитайте:

- ❖ Великдень – це очищення та освітлення душі
- ❖ Микола-Мирослав Петрецький очолив Групу дружби з Україною
- ❖ З діяльності депутата
- ❖ Культурна діяльність Союзу
- ❖ Великдень мого дитинства...

СТРАДАЛЬНА МАТИ

Страдальна мати, під хрестом стояла,
Стала ридати, в сльозах промовляла,
Ой Сину, Сину, за яку провину
Переносиш нині тяженьку годину
На хресті.

Я Тебе купала гіркими сльозами,
Я малим ховала перед ворогами,
А нині плачу, бо Тебе вже трачу,
Вже Тя милий сину, більше не побачу.
Сину мій.

Ти жертвувався, всіх людей спасати,
За то діждався невинно вмирати,
За світ лукавий, злобний і неправий,
Що сповнив на Тобі, свій засуд кровавий
На хресті

Моя підпоро, мій Ти світе ясний,
Гасниш заскоро, в'яниш безчасний,
А що зі мною станеш сиротою,
Я сама на світі, як билина стою
Під хрестом.

Мій Боже милий, усердно Тя молю,
Додай ми сили у нещаснім болю.
Тебе благаю, як сама лиш знаю,
І Тобі днесь Сина мого поручаю
На хресті.

Вислала Феліція ГРИГОРАШ

ЗАКОНОДАВЧА ІНІЦІАТИВА ДЕПУТАТА

Парламент Румунії ухвалив 14 березня законодавчу пропозицію представника української меншини в Палаті депутатів Миколи-Мирося Петрецького щодо боротьби з вживанням наркотиків. Закон, згідно з яким Національна рада з питань телерадіомовлення (CNA) організовуватиме інформаційні кампанії по телебаченню та по радіо для представлення шкідливих наслідків вживання наркотиків, наркоторгівлі та торгівлі людьми, був направлений на підпис Президенту Румунії.

«Це законодавчий успіх, який я здобув завдяки наполегливій праці та рішучості, конкретний захід, завдяки якому румунська держава робить значний крок у боротьбі з цим явищем, що загрожуює майбутньому нашої молоді», – наголосив Микола-Мирося Петрецький.

Він нагадав, що зареєстрував цю ініціативу у вересні 2023 року, усвідомлюючи сувору реальність, з якою зіткнулася Румунія: вживання наркотиків досягло тривожного рівня, вік, у якому починають вживати наркотики, різко знизився і це явище поширюється з тривожною швидкістю. За три роки, що передували реєстрації проєкту, кількість людей, які звертаються за допомогою, щоб позбутися залежності, зросла на 25%, а драми, спричинені вживанням заборонених речовин, стають все більш поширеними. *«Загублені молоді люди, зруйновані сім'ї, трагедії, подібні до тієї, що сталася у населеному пункті «2 Май», коли наркотики вбили невинних людей – це реальність, що вимагають рішучої відповіді і цей закон є такою відповіддю»,* – заявив представник українців у Палаті депутатів.

Зміна до Закону «Про телерадіомовлення» зобов'язує Національну раду з питань телерадіомовлення проводити інформаційні кампанії про шкідливі наслідки вживання наркотиків. Теле- і радіостанції будуть зобов'язані транслювати освітні ролики, націлені на усіх громадян, що попереджатимуть про ризики залежності та надаватимуть важливу інформацію про центри детоксикації та рішення для підтримки. Крім того, в місцях, де національні меншини становлять понад 10% населення, ці повідомлення поширюватимуться також мовами цих меншин, оскільки повідомлення має доходити до кожного громадянина, незалежно від того, якою мовою він розмовляє.

Аби законодавча пропозиція отримала широку підтримку, Микола-Мирося Петрецький, як її єдиний ініціатор, залучив співавторів з усіх політичних партій, таким чином отримавши необхідну підтримку для перетворення законодавчої пропозиції на прийнятий закон. Він подякував усім своїм колегам у парламенті за підтримку.

Підписання закону Президентом Румунії дозволить створити реальний інструмент для профілактики, захисту та підвищення обізнаності щодо вживання наркотиків. Румунське суспільство більше не може залишатися пасивним перед обличчям цього явища, яке руйнує життя. Це законодавча перемога, але, перш за все, це перемога в ім'я безпеки і майбутнього наступних поколінь!

Джерело: www.uur.ro

ЗАПИТ ДЕПУТАТА

24 березня Микола-Мирося Петрецький на пленарному засіданні Палати депутатів звернувся із запитом до міністра фінансів Танцоша Барни, якого попросив надати роз'яснення щодо реалізації 23 інвестиційних проєктів, профінансованих у результаті внесених його поправок до Закону про Державний бюджет Румунії на 2023 та 2024 роки, призначених для громад компактного проживання українців Румунії.

Хоча ці проєкти були схвалені та профінансовані напередодні виборчої кампанії, переважно перед парламентськими виборами, деякі мери відмовились визнавати підтримку, отриману через Закон про Держбюджет, або стверджують, що кошти не були виділені. Більше того, із розмов з місцевими обранцями випливає, що принаймні в трьох випадках кошти або не були використані, або були використані в інших цілях, ніж ті, що були передбачені законом.

У цьому контексті, після консультацій з членами Ради Союзу українців Румунії, Микола-Мирося Петрецький вирішив звернутися до Міністерства фінансів, очолюваного Танцошом Барною, за офіційними відповідями щодо точної ситуації з цими інвестиціями, щоби знати, чи дійшли виділені гроші туди, куди вони повинні були дійти, і чи були вони використані за призначенням.

Завдяки ініційованим та прийнятим поправкам, були профінансовані необхідні інвестиції для розвитку населених пунктів, де проживають етнічні українці. У 2023 році були виділені кошти на розширення електромережі у Вишній Рівні, будівництво спортивного залу в Реметах, протипаводкові роботи в Полянах та ремонт дороги в Ізвоареле Сучевей.

У 2024 році, завдяки цим поправкам, фінансування було спрямоване на розширення та модернізацію доріг у Вишній Рівні, Балківцях, Вишівській Красні, Бистрому, Копашилі та в населених пунктах Луг-над-Тисою, Великий Бичків, Кречунів і Тиса, а також на розширення та модернізацію системи громадського освітлення у Великому Бичкові. У Полянах було укріплено береги річки Квасніца, оснащено меблями, навчальними матеріалами та обладнанням професійно-технічне училище та школу № 4, встановлено сонячні батареї у професійно-технічному училищі. Також були передбачені кошти на модернізацію школи та дитячого садка в П'єтроаса Маре, будівництво нового корпусу початкової школи у Штюці, оснащення Теоретичного ліцею ім. Юлії Хашдеу в Лугожі та модернізацію школи та дитячого садка в Бетхаузені.

Були закладені інвестиції у відновлення ігрових майданчиків школи у Вишівській Красні та школи в Бистрому, реабі-

літацію ігрового майданчика для дітей дошкільного віку в Кривому, будівництво дитячого майданчика в Бродині, модернізацію будинку культури в Малій Реметі, встановлення сонячних панелей для професійно-технічного училища в Караормані, співфінансування проєкту з модернізації вулиць і доріг в Мікулі, а також реабілітацію та модернізацію медичного диспансеру в Крішані. Отже, це результат постійних зусиль, спрямованих на покращення якості життя українців Румунії!

Микола-Мирося Петрецький звернувся до міністра Танцоша Барни з проханням чітко повідомити, на якому етапі перебуває реалізація цих 23 проєктів, коли кошти були перераховані місцевим органам влади і чи були вони використані за призначенням, передбаченим законодавством.

«У випадках, коли є підозри, що виділені суми були використані в інших цілях або, якщо проєкти досі не були розпочаті, я зажадав чітких та конкретних пояснень чому українські громади, які я представляю, мають право знати правду про це фінансування й отримати вигоду від призначених для них інвестицій. Я уважно стежитиму за відповіддю міністерства, аби бути впевненим, що ці кошти будуть використані правильно та в інтересах усіх наших українців, які повинні знати про це», – зазначив Микола-Мирося Петрецький.

Джерело: www.uur.ro

МИКОЛА-МИРОСЛАВ ПЕТРЕЦЬКИЙ ОЧОЛИВ ГРУПУ ДРУЖБИ З УКРАЇНОЮ

За пропозицією Парламентської групи національних меншин, у результаті голосування на спільному пленарному засіданні Палати депутатів і Сенату, 25 березня, Микола-Мирослав Петрецький був офіційно призначений головою Парламентської групи дружби з Україною.

«Дякую моїм колегам-парламентаріям за довіру, яку вони виявили, обравши мене на цю посаду. Це велика честь, але також і велика відповідальність, яку я сприймаю дуже серйозно і з усією відповідальністю».

Як голова Союзу українців Румунії та представник української меншини у Парламенті, я вважаю, що маю необхідний досвід, що дозволить мені гідно приймати нові виклики на цій позиції. Для мене це важлива можливість зміцнити відносини між Румунією та Україною шляхом відкритого діалогу, парламентської співпраці та взаємної підтримки.

Я й надалі залишатимуся постійним прихильником відкритих і конструктивних відносин між нашими країнами, просуватиму зміцнення двосторонніх відносин між Румунією та Україною, як робив це і дотепер, на всіх рівнях: парламентському, дипломатичному, культурному та освітньому.

У складному геополітичному контексті, в якому Україна стикається з драматичними реаліями та серйозними викликами, важливо, щоб Румунія була присутнім, активним і помітним партнером у підтримці демократичного, європейського та суверенного шляху України. Я готовий з усією відповідальністю взяти на себе зобов'язання зробити усе можливе, щоб історичні, людські та стратегічні зв'язки залишалися міцними та спрямованими на майбутнє», – написав Микола-Мирослав Петрецький у своєму Facebook.

Зустріч з КРІНОМ АНТОНЕСКУ, кандидатом від керівної коаліції на травневих виборах

Крін Антонеску, кандидат на пост Президента Румунії, якого підтримує правляча коаліція, у понеділок, 7 квітня, взяв участь у засіданні Парламентської групи національних меншин у Парламенті Румунії. Зустріч відбулася в контексті протоколу про підтримку, підписаного в правлячій коаліції і стала політичним жестом відповідальності та взаємної довіри між представниками етнічних спільнот та єдиним кандидатом на посаду Президента Румунії.

Присутність Кріна Антонеску на засіданні групи підтвердила його щире відданість Румунії, де кожна меншина користується повагою і до неї прислуховуються. Це був природний діалог, під час якого було знайдено те, чого ми всі прагнемо: збалансовану країну, очолювану гідною людиною, яка поважає демократичні інституції та цінності.

Це перший випадок, коли Група національних меншин офіційно підтримує кандидата на президентських виборах і це стає природним, необхідним і неявним зобов'язанням для кожної національної меншини, представлені в румунському парламенті.

Микола-Мирослав Петрецький, як депутат та представник Союзу українців Румунії, підтвердив прихильність СУР до цього спільного проекту та нагадав про важливий

момент для української спільноти – Крін Антонеску був першим румунським посадовцем, який прийняв Євгена Чолія, прези-

дента Світового Конгресу Українців, під час його першого візиту до Румунії. Цей жест засвідчив його глибоку повагу до української ідентичності, підтримку демократичних цінностей та європейського шляху України.

«Я висловив своє переконання і повну впевненість у тому, що ми продовжимо працювати разом, пан Крін Антонеску як Президент Румунії, і я як представник етнічної української спільноти. Ми працюватимемо

разом, щоб підтримати Україну, зберегти єдність нашої спільноти, яка, незважаючи на те, що постійно є мішенню російської пропаганди та гібридної війни кремлівських лабораторій, залишається найбільш згуртованою та представницькою нацменшиною. Під час зустрічі я також коротко представив роботу Союзу українців Румунії та наші зусилля протягом багатьох років. Особисто я був приємно вражений тим, як Крін Антонеску продемонстрував своє детальне знання того, чим живуть громади в усіх регіонах країни,

наші специфічні виклики та потреби», – написав Микола-Мирослав Петрецький на своїй сторінці у Facebook.

«Я щиро подякував йому за діалог та участь, висловивши задоволення тим, що ми пропонуємо нашу підтримку кандидату в президенти, який розуміє роль національних меншин у функціонуючій демократії. Румунія була і залишається прикладом передового досвіду в Європі щодо захисту нацменшин і ця модель повинна бути збере-

жена і зміцнена», – додав представник української спільноти в Палаті депутатів.

«Наша підтримка залишається твердою! Румунія потребує стабільності, чіткої євроатлантичної орієнтації та лідера, який володіє складнощами румунського суспільства у всіх його нюансах, і таким кандидатом є Крін Антонеску», – підсумував Микола-Мирослав Петрецький.

Джерело: www.uur.ro

ПОВІТОВИЙ ЕТАП ОЛІМПІАДИ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ

НА МАРАМОРОЩИНІ

Педагогічний ліцей імені Тараса Шевченка в місті Сігету-Мармаціей став місцем проведення повітового етапу олімпіади з української мови та літератури, організованим Марамороською філією Союзу українців Румунії у партнерстві з Повітовим шкільним інспекторатом.

Захід, що відбувся 15 березня, зібрав учнів, які продемонстрували високий рівень підготовки, креативність та мовну виразність. Олімпіада проходила в атмосфері конкуренції, в якій взяли участь 128 учнів, яких віддано та професійно навчали вчителі української мови. 43 вчителі з оргкомітету забезпечили безперебійний перебіг заходу, координуючи змагання та керуючи кожним організаційним аспектом, щоб створити належні умови для проведення олімпіади.

Від імені філії Марамороської філії СУР на заході були присутні голова філії Мирослав Петрецький та заступник голови Василь Пасенчук. Голова філії подякував Ані-Марії Ковач, шкільній інспекторці від української меншини, за організацію олімпіади.

У ТІМІШІ

Рекордна кількість учасників була зафіксована на Повітовій олімпіаді з української мови та літератури, що відбулася 15 березня в приміщенні Теоретичного ліцею ім. Юлії Хашдеу в Лугожі. У ній взяли участь 83 учні середніх та старших класів восьмирічних шкіл з Штюки, Бетхаузена, Петроаса-Маре, Барни, Дарови, Музичної школи ім. Філарета Барбу і Теоретичного ліцею ім. Юлії Хашдеу із Лугожу.

Надзвичайно приємно, що більшість учнів хоче поглибити свої знання української мови та літератури. Освіта рідною мовою має важливе значення для майбутнього кожної етнічної громади в Румунії, використовуючи цінну культурну спадщину. Це, власне, одне з бажань Тіміської філії Союзу українців Румунії, яка всебічно підтримує освіту українською мовою та постійно сприяє розвитку якісних освітніх можливостей для молодих українців у повіті.

Як голова Тіміської філії СУР та шкільний інспектор з української мови, я хочу привітати всіх учасників, наставників та організаторів за їхні зусилля. Такі змагання

мають важливе значення для підготовки майбутніх інтелектуалів та лідерів української громади. Вони дають учням можливість покращити свої мовні навички, проявити свої творчі здібності та розвинути критичне мислення. Союз українців Румунії підтримує рідномовну освіту та інвестує в майбутнє молодих українців», – зазначила професорка Марія Сабо-Кондрей.

У СУЧАВІ

15 березня в Сучавському Національному Коледжі ім. Міхая Емінеску відбувся повітовий етап Олімпіади з української мови та літератури. Захід був організований Сучавським Повітовим Шкільним Інспекторатом та Сучавською філією СУР за координації Іллі Саучука, шкільного інспектора української меншини та голови Сучавської філії СУР.

В олімпіаді взяли участь майже 80 учнів з Сучавського повіту, найкращих знавців української мови, які продемонстрували свої знання та любов до рідної мови. Емоції учнів були напруженими, кожен з них прагнув продемонструвати свої вміння та отримати найкращі результати. За всіма цими досягненнями стоять постійні зусилля вчителів-наставників, які з самовіддачею та наполегливою працею готували учнів до цього важливого змагання.

Джерело: www.uur.ro

З діяльності депутата МИКОЛИ-МИРОСЛАВА ПЕТРЕЦЬКОГО

ЗУСИЛЛЯ ЗАДЛЯ ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМ ГРОМАДЯН

Уже деякий час Румунія стикається з кризою в постачанні основних лікарських засобів, що серйозно впливає на пацієнтів з хронічними та гострими захворюваннями. Наразі в аптеках відсутні понад 700 ліків, включаючи життєво необхідні препарати для лікування таких серйозних захворювань, як рак, епілепсія, діабет, серцево-судинні та інші особливо небезпечні захворювання.

Оскільки ця проблема повторюється, депутат Микола-Мирослав Петрецький офіційно звернувся з письмовим запитом до міністра охорони здоров'я Александра Рафілі з проханням надати роз'яснення та знайти рішення для подолання кризи з ліками в нашій країні.

«Ми опинилися в ситуації, коли пацієнти змушені шукати ліки від аптеки до аптеки або чекати, коли з ними зв'яжуться, якщо ліки випадково знайдуться на іншому складі в іншому місті. Більше того, аптеки створюють черги на ліки, яких часто не вистачає, але навіть тоді не можуть надати їх тим, хто їх потребує. Ситуація ускладнюється ще й тим, що відсутність справжніх ліків відкриває двері для появи фальсифікату, який містить інгредієнти нижчої якості або навіть небезпечні для здоров'я людини. Підроблені ліки не відповідають тим же стандартам якості, безпеки та ефективності, що й оригінальні, а ризики для життя людей надзвичайно високі. На все це я вказав міністру Рафілі, повернувши його увагу на те, що, незважаючи на видимість великої пропозиції ліків, яку ми бачимо в численних рекламних роликах у ЗМІ, реальність зовсім інша: тисячі пацієнтів не можуть знайти необхідні лікарські засоби», – підкреслив Микола-Мирослав Петрецький.

За даними Національного агентства з лікарських засобів, були перебої з постачанням ліків до лікарень, і на деякий час ситуацію вдалося частково виправити. Однак це явище періодично

повторюється, і зараз ми знову стикаємося з дефіцитом основних лікарських засобів.

Представник української меншини в Палаті депутатів звернувся до міністра охорони здоров'я з проханням офіційно пояснити причину нестачі медикаментів та постійного повторення цієї ситуації. Він також попросив надати інформацію про те, які заходи плануються для запобігання та управління кількістю перебоїв у постачанні ліків для надання невідкладної допомоги, які причини призвели до такої ситуації та які рішення будуть прийняті Міністерством охорони здоров'я для забезпечення більшої доступності ліків в аптеках.

«Пацієнти повинні мати доступ до ліків, необхідних для лікування своїх хвороб і захисту свого здоров'я, а Міністерство охорони здоров'я повинно надати чіткі відповіді і вжити негайних заходів для виправлення цієї кризи, яка впливає на життя багатьох громадян», – наголосив Микола-Мирослав Петрецький у депутатському запиті до Александра Рафілі.

ПОЛІТИЧНІ ЗАЯВИ

26 березня з трибуни Палати депутатів голова СУР, депутат Микола-Мирослав Петрецький привернув увагу до головного ризику, що стоїть перед нашою країною: реальної небезпеки скочування Румунії до ізоляціонізму, зовнішньої вразливості та євроатлантичного дрейфу в період

глибокої міжнародної нестабільності, коли майбутнє Європи, а отже і наше власне, може бути під загрозою.

Микола-Мирослав Петрецький підкреслив, що травневі президентські вибори знаходяться в центрі колективної відповіді на кризу і є вирішальним моментом, який покаже, в якому напрямку Румунія піде в наступні роки: «Безпекові інтереси Румунії вимагають обрання шляхом демократичного і вільного голосування президента, який збереже нашу країну в євроатлантичному таборі!»

Представник українців у румунському парламенті попередив, що президент-ізоляціоніст доповнить картину ідеального шторму, зробить наші боязкі спроби опору вразливими, зруйнує єдині союзи, які нас захищають і відкриє ворота міста для варварів. «Бачення тих, хто підтримує такого президента є небезпечними: вони мріють про нього у вертикальному положенні в Брюсселі та на колінах у Москві, а обрання такої фігури може зруйнувати цю прекрасну і вільну країну на багато років вперед.»

Перед цим апокаліптичним сценарієм Микола-Мирослав Петрецький представив п'ять заходів, п'ять захисних щитів:

- Бездоганна організація майбутніх виборів;
- Чесні інформаційні кампанії про переваги нашої приналежності до європейського простору;
- Проєвропейські кандидати повинні спуститися з «башти» і відновити прямий зв'язок з виборцями;
- Пробудити інтерес виборців, які мають алергію на балканську поведінку, кумівство та синекуру;
- Згуртувати виборців, які все ще вірять у поміркованість, збалансованість, порядність та європейські цінності.

«На мій погляд, це п'ять захисних щитів, які можуть захистити нас у травні від виборів, які можуть кардинально змінити долю Румунії. Від вибору, який ми зробимо в травні, залежатиме не тільки те, хто займе пост президента, але й те, чи буде Румунія продовжувати стояти прямо серед євроатлантичних країн, або буде тихо і небезпечно виштовхнута на окраїну історії», – підсумував Микола-Мирослав Петрецький.

ОГЛЯДАЧ

Групи дружби – інструмент дипломатичної співпраці

У нинішньому неспокійному геополітичному контексті одним із атрибутів, який може підвищити зовнішню значимість Румунії, є її стратегічні двосторонні та багатосторонні партнерства. Румунський парламент має інструмент для дипломатичного співробітництва та зовнішніх зв'язків – групи дружби, який все ще недостатньо використовується.

З трибуни Палати депутатів Микола-Мирослав Петрецький, нещодавно обраний головою Парламентської групи дружби з Україною, підкреслив, що нинішній зовнішній контекст змушує нас більше використовувати цей інструмент.

«Ми можемо побудувати більш дійові і довгострокові зовнішні партнерства, які гарантуватимуть міцну присутність Румунії у світі. Настав час максимально використати парламентську дипломатію для зміцнення ролі та позиції Румунії за кордоном. З цієї точки зору групи дружби в румунському парламенті можуть знову стати інструментами підтримки для побудови

відповідних партнерств», – сказав представник української спільноти у румунському парламенті.

Микола-Мирослав Петрецький також зазначив, що однією з таких груп дружби є група дружби з Україною. «Міцне партнерство стратегічного рівня з Україною відповідає потребам та інтересам Румунії. Воно гармонійно доповнює зовнішньополітичні інструменти, засновані на емблематичних стратегічних партнерствах, таких як відносини зі США, Велико Британією, Францією, Польщею та Туреччиною. Це збільшує регіональну значимість Румунії разом з особливим партнерством з Республікою Молдовою і нашою сильною регіональною політикою в розширеному Чорноморському регіоні», – сказав депутат від Союзу українців Румунії.

На його думку, зміцнення відносин між Румунією та Україною має бути постійним пріоритетом, а довгостроковою метою має залишатися формування двосторонніх відносин стратегічного партнерства, максимально використо-

вуючи інструменти парламентської співпраці. «Парламентська співпраця може бути зразком передової практики у створенні такого стратегічного партнерства», – вважає Микола-Мирослав Петрецький.

Депутат висловив намір відновити співпрацю з Депутатською групою Верховної Ради України з міжпарламентських зв'язків з Румунією, наголосивши на необхідності згуртувати представників центральних та місцевих органів державної влади, щоб вони могли долучитися до зусиль, спрямованих на підняття відносин до рівня стратегічного партнерства.

«Майбутнє стратегічне партнерство між Румунією та Україною відкриє історичні можливості у двосторонніх відносинах, а також у зміцненні відносин між Румунією, Україною та Республікою Молдовою і в перебудові архітектури безпеки в Чорноморському регіоні відповідно до інтересів Румунії. Майбутнє залежить від того, як ми будуватимемо узгоджені та надійні відповіді на зовнішні загрози. Румунський парламент є частиною цієї відповіді», – підсумував Микола-Мирослав Петрецький.

Джерело: www.uur.ro

Прийшов Шевченко в Ясси

Весна завжди була особливим часом для людей, особливо в українській культурі. Її прихід символізує не лише пробудження природи, але й надію на новий цикл життя, достаток та радість, Весна – час пробудження природи, початок теплої пори року, коли трава стає зеленішою, а листя на деревах буйніє, пейзаж поступово змінюється, стаючи яскравим і повним життя. День стає більшим! Ніколи не забути і перший весняний дощ, він здається таким веселим, завзятим, теплим і доброзичливим, хоча в день заходу, присвяченого відзначенню 211-ї річниці з дня народження Тараса Григоровича Шевченка, організованого Яською філією 16 берекзня, був холодний. Прихід весни на цей раз запізнився, ще не наповнений фарбами, звуками, запахами і натхненнями! А це тому, що вже четверта весна для українського народу пройнята гіркотою і сумом, страхом і непевністю через повномасштабну війну. Але люди, ніби проліски, прагнуть життя і миру. Українці, де би вони не жили, мають надію на перемогу. Дуже хочеться весни без війни, хочеться, щоб все було як колись, без сліз, без вибухів, без сирен...

Малюнок Михайла Волощука

Не треба забувати що весна – особливий період і для Шевченка, адже всі найголовніші події сталися саме в цей період його життя: 9 березня він народився; 25 квітня 1838 року став вільним від кріпацтва; 26 квітня 1840 світ вперше побачив «Кобзаря»; 5 квітня поета заарештували, а 7 квітня 1857 року він отримав звістку про волю. В особливій атмосфері та особливому форматі пройшли заходи, організовані нашою філією з нагоди відзначення 211-ї річниці від дня народження Великого Кобзаря української літератури – Тараса Григоровича Шевченка. У цих обставинах, які переживає наша держава загалом у цей період і українська громада в Румунії зокрема, комітет філії вирішив відзначити Шевченка; організував виставку книжок, фотографій, газет і журналів в осередку філії, присвячених цій події, яку могли відвідати члени нашої філії, прихильники та наші співробітники, які були нашими гостями в цей період. Діяльність завершилася круглим столом в офісі філії, в якому взяли участь члени філії, представники українських біженців із Яс та прихильники нашої громади.

Голова філії Данієл Сердинчук відкрив захід та коротко представив моменти із життя та творчості Тараса Шевченка, а перший заступник голови прочитав вірш поета Михайла Волощука «Прийшов Шевченко в Ясси» та представив кілька маловідомих цікавих фактів із біографії Тараса Шевченка і висловів відомих

людей про Шевченка, а пані Оксана Пастернак прочитала вірші Тараса Шевченка до 211-ї річниці з дня його народження.

Наприкінці заходу представники біженців з України розповіли про останні події, які сталися на території України, на їхній батьківщині чи у їхніх родичів, про труднощі, з якими вони стикаються в країні і тут, у Румунії, де вони тимчасово перебувають.

Але, на відміну від інших разів, цього разу вони були більш упевнені, що скоро настане день, коли вони зможуть повернутися додому. Ця надія, ця впевненість, це перші квіти – провісники «весни». Весна дарує надію, а з нею – й нові сили. Природа ніби підказує нам, що якою б довгою і суворою не була зима, за нею завжди прийде весна і принесе довгоочікувані промені тепла, пробудження природи, торжество життя, радості й надії.

Надія – велика сила. Хоча би тому, що без неї людина розчаровується, впадає у відчай, знесилюється фізично і душевно. Без надії нема бажання до життя, нема сил до боротьби. Саме тому ворог України та її народу прагне забрати надію, вкрасти всі сили на боротьбу, вбити прагнення і сподівання українського народу, огорнути його темрявою безнадії.

«Нехай же Бог надії наповнить вас усякою радістю і миром у вірі, щоб ви, силою Духа Святого, збагатилися надією» (Рим. 15: 13).

Віктор ГРИГОРЧУК

Перший заступник голови Яської філії СУР

Фото автора

З любов'ю до Лесі та щедрістю до страждених дітей

Леся Українка (Лариса Петрівна Косач) – видатна українська поетеса, драматургиня, перекладачка, яка попри тяжку хворобу стала символом незламності духу та любові до рідного слова. Народившись 25 лютого 1871 року, Леся Українка прожила лише 42 роки, але за цей час створила велику кількість чудових творів, які й донині звертаються до всіх категорій читачів. Її творчість пронизана вірою в справедливість, любов'ю до народу і прагненням до свободи. Доля Лесі Українки була позначена стражданнями, але вона мала надзвичайну внутрішню силу.

З дитинства Леся була хвора на туберкульоз кісток, що завдало їй фізичних страждань і значно обмежувало її можливості. Проте вона не дозволила хворобі зламати свою волю. Вже у 9 років вона написала перший вірш «Надія», який присвятила своїй мамі, відомій письменниці Олені Пчілці. Її твори, сповнені пристрасті та відчайдушності, відображають надзви-

чайний літературний талант і залізну волю. Хоча її життя обірвала хвороба, її літературна спадщина залишається символом боротьби з неприхильною долею.

У заході **«Леся Українка в дитячих душах»**, проведеному 18 лютого в Балківській восьмирічній школі у партнерстві з Негостинською восьмирічною школою, взяли участь учні I, II, V та VI класів. Захід, координований вчителькою Анкою Штюбіану у співпраці з вчителькою Діаною Фрасинюк, мав на меті ознайомити учнів з творчістю поетеси Лесі Українки, розвину-

ти творчі навички та сприяти поширенню культурних та людських цінностей. Захід був організований у тематичній обстановці, і учні, одягнені в народні сорочки, вшанували пам'ять поетеси, створивши малюнки, натхнені її творчістю.

Діти провели програму українською мовою, яка включала декламацію поезії та музичні інтерпретації її віршів. Для того, щоб усім присутнім було легше зрозуміти її особистість, біографія Лесі Українки була також представлена румунською мовою.

Друга частина заходу включала **«Ярмарок іграшок»**, де діти дарували і купували іграшки, а зібрані кошти, були спрямовані на підтримку хворої дитини через асоціацію «Об'єднані, щоб допомогти». На завершення кожен учень отримав цукерку і маленьке картонне сердечко, на якому вони висловили своє особисте враження від заходу.

Попри постійні болі та обмеження через хворобу, Леся Українка завжди залишалася сильною. Її життя – це приклад мужності, невтомної праці, жаги до знань і прагнення до свободи. Її доля вчить нас не здаватися перед труднощами, боротися за свої мрії та цінувати кожну мить життя. Шкільні виховні заходи, присвячені Лесі Українці, допомагають учням глибше зрозуміти її силу духу, любов до рідної мови і прагнення до творчості, що робить її справжнім взірцем для наслідування. Завдяки цій ініціативі учні вдосконалили своє українське мовлення, творчі здібності, емпатію та збагатили свої знання про життя і творчість поетеси Лесі Українки.

Делія МАРТИНЯК

Фото авторки

Великдень — це очищення та освітлення душі

Таке сприймання найшанованішого християнського свята після Різдва глибоко врізалося в мою пам'ять змалку і таким би хотілося його пережити і у теперішньому віці. Та вже не вдається наявно, хіба лиш інтуїтивно. Втрачається магія сповненої радості, яку ні з чим не можна порівнювати у прийдешніх роках.

Великдень — то було насправді дуже велике свято, особливо очікуване не тільки нами, дітьми, а й всією громадою. Було це видно і у моїй родині, бо до нього починали приготуватися заздалегідь, десь більше як місяць наперед. Час починали міряти відносно до кількості підготовчих тижнів, які залишалися до Воскресіння. Перед усіма стояла мета очищення, яке мало бути не тільки зовнішнім, а й внутрішнім. Тому кожен тиждень, кожна днина і навіть година були організовані, задля певних спеціальних підготовлень, до яких мали бути причетні всі члени сім'ї, окрім дуже малих дітей. Чоловіки бралися до робіт надворі, на городі та у полі: полагодити плоти, спалити сухе билья та вивозити гній. Жінкам припадалися хатні завдання: шити з домашнього полотна новий одяг, вишивати сорочки, білити стіни, мити стелю і згодом розписувати писанки та приготувати традиційні страви. Розуміється, що знаходилися деякі заняття і для дітей, котрих старші уміли заохочувати і привчати.

Дбали, особливо в цей період, і про внутрішнє очищення, тому можу стверджувати, що Великий Піст ставав загальним неписаним законом для всіх старших. До речі, у тодішніх часах перехід на пісну їжу відбувався якось просто і природно, бо мали змогу споживати домашні продукти. (Ставалися подеколи і деякі перевищення, бо знаходилися і у Балківцях господині, котрі міняли навіть і горшки, у яких була варена непісна страва та виносили їх аж на під.) Проте загальний менталітет звичайно осуджував тих, котрі наважувалися безпричинно скоромитися під час Великого посту. Осуджували також і тих, котрі навіть під час цих виняткових шість тижнів не могли стримуватися від наклепів або й взагалі недостатньо старалися зважувати слова і тим більше діла: як впоратись зі злістю, гнівом та іншими негативними емоціями, щоб уникнути роздратування; як помножити такі вчинки, які би стали на користь наших ближніх; як допомогти тим, яких спіткала біда тощо.

Очищення та освітлення душі здобувалися з допомогою води і вогню, а це найяскравіше проявлялося від час Пасхальної літургії. Для всіх і особливо для дітей найбільш очікуваний момент наставав аж перед світанком. Панотець виходив з церкви, а за ним весь люд з запаленими свічками в руках. Усі ступають без шуму, говорять мало і то пошепки, діти не пускують. Можна почути лише дзвони та спів панотця. Щоб освятити паски, процесія обходила Божий дім три рази. Найбільше тоді усвідомлювалася всіма тайна святості Пасхи. Надворі помаленьку розвиднювалося, але церква та її подвір'я мерехтіли світлом від надзвичайної кількості запалених свічок. На землі — світле коло лило від кошиків; у повітрі — з'являлося, мов живе, інше вогняне коло, бо воно було в русі, у тремтячих від емоцій руках кожного присутнього у Пасхальній ході.

(Кошки, які оточували церкву, були гарно прибрані ще за днини, але господині приносили їх лише перед світанком. Кожна сім'я знала своє

місце і там розстелювала скатерть для кошика. Згодом знімала гарний рушник, котрий накривав наповнений звечора його вміст, — пасками, писанками, будзом, ковбасою і навіть зеленим часничком, — та зверху припасовувала запалену грубу свічку.)

Саме тоді, коли ледь починає розвиднюватися, церква, — освітлена вогняним колом, — ставала вже неземною. Свічки горять тремтячим, ніби живим світлом. День продовжу-

ється та єднається з наступним, а ночі немає. Небо приступає до землі. Люди радіють, Господь Бог радіє. Малою я отак наявно переживала щорічну Великодню святість.

Пасхальна хода освячення починалася від криниці, саме там було місце для моєї бабки Ливонки, бо її хата межує з церквою. Для мене це стало дуже вигідним способом освячувати паску двічі. І також двічі бути кроплена священною водою. Спершу я приставала біля баби і дуже охоче дарувала найкращу писанку для церкви, а через певний час я з'являлася біля моїх родичів, котрі мали своє місце аж у кінці того магічно світлого кола з прекрасно прибраних кошиків.

До рідного села я навертаю чимраз рідше, але знаю, що давні звичаї дотримуються і по сьогодні. Існують, розуміється, і деякі зміни, але вони природні та лише поверхові. Кажуть тепер, що процесія починається не від криниці, а від ялиці, бо там гарно виросла ота 16-та ялинка, яку не встигли зрубати під час війни на окопи. Тепер там світять паску вже бабині правнуки. І ноша святочна вже не затрималася по-давнішому, як це можна ще побачити на фотографіях моїх родичів. Деякі з моїх односельчан

люблять і тепер святочно вбиратися за традицією, але їхні вишиванки вже не так привабливуть, бо вони ж не оригінальні, а куплені в Україні. Так і повинно бути, бо час минає і вимагає змін. У нас ще й тепер зберігаються традиційні костюми, та одягати їх хіба для фотографій або для виставки у етнографічних музеях. Щоб не зовсім пропадали, щоб увічнити пам'ять про них.

Валерія ШОВКАЛЮК

ВЕЛИКДЕНЬ мого дитинства...

Негостина – 13 квітня 2025

**Бечка б'є, а не я
Будь здоровий як вода
І багатий як земля,
За тиждень – Великдень!**

(Народний ритуал-віншування у Бечкову/
Вербну неділю)

У староцерковній слов'янській мові, це найдавніше християнське свято називали **Великдень** або у множині **Великодні Свята**. Напевно найменування відноситься до космічного циклу весняного рівнодення (19-21 березня), періоду відродження природи, початку нового циклу хліборобських робіт. Свято було рухоме, як і зараз, та встановлювалось у відношенні до нового місяця, найближчого до рівнодення. Свято назвали **Нове літо**. Певний час початок відродження природи вважалося і початком нового року. У Київській Русі, як і в багтьох індоєвропейських країнах, Новий рік починав 1 березня. Згодом Візантійська церква перенесла Новий рік на 1 вересня, що вважалося початком сотворення світу.

Назва **Великдень** появилась в українському просторі у час введення християнства (988 р.) Київським князем Володимиром Великим. Легенда переказує, що як при народженні Ісуса

Христа, так і при Його воскресінні дивне світло так сильно сяяло, що день був неймовірно довгий, тобто великий. Отож, у християнському віруванні **Великдень** утотожнюється з **Христовим Воскресінням**. У цьому симбіозі можна відкрити певну логічну послідовність, яку сугерують саме слова Ісуса Христа при Нагірній проповіді: *Не думайте, що Я прийшов усунути закон чи пророків, Я прийшов їх не усунути, а доповнити.* (Матвій – 5:17).

У законі вшанування **Нового літа/Великодня** наші пра-предки, спостерігаючи за оновленням-відродженням природи, поставили і собі за головне – оновлення власного способу життя і праці, що означало поновити реманент господарської праці, навести/обновити порядок в обійсті, поновити-помножити скот, поновити одяг тощо. Це все означало угодити Богам Сонця, Дощу, Грому-блискавки, Вітру, Скотію... Бо угодити, вірили вони, означає гармонійно поєднати сили праці людини із силами природних явищ.

Воскресіння Ісуса Христа – це доповнюючий і вищий щабель закону оновлення способу життя людини. Український філософ Г.С. Сковорода, присвятивши своє життя глибокому розумінню Христового розп'яття та воскресіння, дійшов висновку, що своїм вченням Ісус Христос зійшов глибоко у серце і душу людини, у її внутрішнє єство, де може існувати і рай доброти, честі, правди, але і пекло злоби, підступництва, брехні. Слова Сина Божого – **Я дорога, і правда, і життя** – узаконили таку **Правдиву дорогу життя** людини: *Наслідувати Його вчення і таким чином розпинати вади свого внутрішнього єства та воскресати в собі нову людину, новий початок, новий спосіб життя-буття!..*

Євсебій ФРАСИНЮК

Фото автора

(Закінчення на 11 стор.)

ВЕЛИКОДНІ ДНІ

Великий піст настав разом з весною, люди чекають вже Великодні свята. Ходимо до церкви молитися Богу, дякувати за все і співаємо дуже гарні і сердечні православні пісні. Дуже тяжкі дні перед Великодним, бо Ісус Христос був невинний розп'ятий на хресті.

У Негостинській церкві, де служить священник Данієл Питрашук і де завжди служба Божа правиться двомовно, співається більше по-українськи, а я хочу записати церковну пісню, котру співаємо перед Великодним.

ПІД ХРЕСТ ТВІЙ СТОЮ

*Під хрест твій стаю,
Спаситилю мій милий.
І молю Тебе, о дай же мені
За гріхи жаль щирий.*

*За мене терпів,
За мене ти розп'явся.
За гріхи мої, провину мою,
Убити Ти дався.*

*Ісусе ти мій,
Твої безмірні муки.
Сильніше від слів взивають мене
До жалю покути.*

*О рани Твої,
Хоч і без уст і мови.
Кличуть вони нас, взивають завжди,
До Твоїї любови.*

*Подай же мені
Про них все пам'ятати.
Любити Тебе, боятись гріха,
Тебе прославляти.*

Усі негостинці приготуються до Великодніх свят, господині шукають різні рецепти, щоб зробити якнайкращі страви, приготують кошик, де будуть класти паску, писанки, інші продукти і будуть брати участь на Воскресінні, а потім святити паску.

Бажаю всім християнам веселих свят, багато здоров'я, бо Воскресіння Ісуса Христа приносить нам надію миру на землі.

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

Феліція ГРИГОРАШ

Фото авторки

До 211-річчя з дня народження всюдисущого КОБЗАРЯ

КЛУЖ: До річниці народження Кобзаря

Клузька філія Союзу українців Румунії у співпраці зі спеціальністю «Українська мова і література» філологічного факультету Університету ім. Бабеша-Бойяї організувала 15 березня культурно-науковий захід «211 років від дня народження поета Тараса Григоровича Шевченка».

Вітальне слово виголосив голова клузької філії СУР, доцент, доктор Іван Гербіл, який підкреслив, що щорічне вшанування пам'яті українського національного поета Тараса Григоровича Шевченка в

березні вже стало традицією в Клуж-Напоці, як і в усіх філіях та організаціях СУР, де українці Румунії вшановують пам'ять поета-пророка у рамках різних заходів та симпозіумів, присвячених його життю та творчості.

І цього разу захід, присвячений Великому Кобзарю, поєднав наукову та мистецьку складові: у першій частині були представлені доповіді про життя і творчість національного поета України, а друга частина була присвячена декламуванню його поезій та виконанню пісень на його вірші.

Першу доповідь під назвою «Біографічний нарис Тараса Г. Шевченка» зачитала студентка третього курсу спеціальності «Українська мова» Ребека Барбу, яка окреслила визначальні моменти його життєвого шляху, що вплинули не лише на його життєву долю, а й на його мистецьку та літературну долю.

У другій доповіді під назвою «185 років від виходу першого видання «Кобзаря» Тараса Шевченка» доцент, доктор Іван Гербіл розповів про «подорож» першого поетичного збірника Шевченка «Кобзар», який вперше побачив світ у 1840 році, містивши лише вісім творів: «Думи мої», «Перебендя», «Катерина», «Тополя», «Думка – Нащо мені чорні брови...», «До Основ'яненка», «Іван Підкова» і «Тарасова ніч».

У 1844 році вийшло друге видання «Кобзаря», куди було включено також поему «Гайдамаки». Того ж року Шевченко написав по-

ЗВЕРНЕННЯ ГОЛОВИ СУР З НАГОДИ 211-Ї РІЧНИЦІ НАРОДЖЕННЯ ШЕВЧЕНКА

Сьогодні, 9 березня, ми вшановуємо 211-річчя з дня народження Тараса Григоровича Шевченка – символу українського духу, пророка нашого народу, геніального українського поета, чиї рядки не перестають бути актуальними та крізь століття надихають українців до боротьби за незалежність і свободу.

Сьогодні, як і 200 років тому, Україна бореться з російським імперським злом, але українці залишаються сильними, бо мають пам'ять, мають дух і мають Правду за собою! У ці важкі часи, коли Україна знову стикається з російською агресією, слова Шевченка звучать ще сильніше – «Борітеся – поборете! Вам Бог помагає!»

Кожен український воїн, кожен волонтер, кожен, хто допомагає Україні у цей складний для неї час – є втіленням Шевченкового заповіту. Тарас Шевченко мріяв про вільну Україну, а український народ вже 11 років відважно відстоює, зі зброєю у руках, свою свободу і незалежність, право жити вільним життям на своїй землі.

Шевченко вірив у прийдешні покоління. І ми віримо, що настане той день, коли слова «І на оновленій землі врага не буде, супостата» стануть реальністю.

Хай пам'ять про Великого Кобзаря залишається живою в наших серцях, а його мудрість допомагає будувати краще майбутнє для нас і наших дітей!

ему «Сон – У всякого своя доля», яка стала гострою сатирою на імперську автократію, через що він зазнав переслідування до кінця свого життя. У 1860 році в Петербурзі вийшли друком два видання «Кобзаря» – одне українською мовою, інше – російською. У безсмертному «Кобзарі» український народ впізнав свою душу, свою історію та своє майбутнє.

Друга частина заходу стала справжнім святом поезії та пісні на вірші Тараса Шевченка у виконанні гостей з України – надзвичайно талановитих і прекрасних людей, які вшанували Шевченка, перебуваючи далеко від Батьківщини, з пристрасною, відданістю, любов'ю та вдячністю.

На початку цієї частини гурт «Meeting Point» під керівництвом Юлії Скальської виступив з такими творами: Анастасія Шовтюк виконала «Садок вишневий коло хати», Станіслава Іванова – «Думи», а Анастасія Конопацька виконала на віолончелі «Елегію пам'яті Тараса Шевченка» на музику Миколи Лисенка.

Квартет «Мальви» під керівництвом Наталії Грищенко виконав пісні «По діброві вітер віє» та «Реве та стогне Дніпр широкий», а також поезії у виконанні Наталії Грищенко, Тетяни Захарової, Любові Крючико-венко, Ірини Щур та Станіслави Іванової. Коли пролунала «Реве та стогне Дніпр широкий», усі присутні встали на ноги на знак пошани до національного поета України Тараса Григоровича Шевченка.

До поетичного моменту долучилися також дві студентки – Тетяна Фіріщак та Анастасія Федурян, які декламували вірші Шевченка.

Джерело: www.uur.ro

ВЕЛИКДЕНЬ мого дитинства...

(Продовження із 9 стор.)

*

Місяці березень/квітень, разом із перелітними птахами, циклічно приносять на крилах пам'яті золоті спогади дитинства. Для мене дитинство це були післявоєнні п'ятидесяті роки минулого століття! Ой, як це давно було, як учора...

Як тільки весняне сонце тайно перетворило сніги у жваві струмочки води у придоріжних шанцях та потоках, мати казала усміхаючись: *Хлопці, напевно у лісі появилися вже бриндушки (проліски)...* Ми скоро збиралися і разом з товаришами-сусідами подавалися до недалекого лісу. Повертаючись, ми дарували мамі по букетику бриндушок, вона дуже раділа, ставила у горнятко з водою, вибирала одну, торкала нею тричі чоло кажучи: *Бриндушко бринди-ва, Цілий рік бим не була лінива! І заставляла і нас так робити. Багато пізніше я зрозумів глибоку суть цього прадавнього заклинання.*

Але, дійшовши до лісу, найпершим для нас то було знайти кілька куль в окопах край лісу, для виготовлення лука. У нашому селі луком називали прилад у формі дерев'яної рукоятки, в яку встромляли кулю, з якої вилито олово. У кулю стругали сірки із сірників, потім встромляли відповідний цвях і вдарили цвяхом об стовп брами. Вистріл був досить гучним, а це означало, що наближаються Великодні Свята та Воскресіння Ісуса Христа, що нам потрібно і так зустрічати-повідомляти всім про цю велику радість, а головню біля церкви в суботу до і в неділю після воскресіння.

І бриндушка допомагала нам не бути лінивими. Роботи в обійсті вистачало для всіх нас трьох дітей. Були худоба, сад, город і скрізь потрібно було наводити порядок, ремонтувати, обновляти. За нашу працю родичі обіцяли до Великодня нове вбрання, що означало сорочку, костюм і пантофлі. Не пам'ятаю, чи то все було нове, але було чисте, випрасоване (вигладжене) і пахло лугом...

За Святим Писанням Ісус Христос воскрес третього дня, рано-вранці в неділю.

Святслужбу Христовому Воскресінню священник відправляє починаючи з 00:00 годин неділі. Віряни поверталися додому після закінчення Богослужіння, а починаючи від сьомої години вирушали з пасхальними ручними кошиками до цвинтаря біля церкви, де відбувалося обрядодіяння освячення паски. Десь від 7-8 років мого віку, родичі брали і мене. Картина того першого разу, в якій на фоні зеленої травиці стояли десятки, може й сотки кошиків, в яких обрядово посередині поставлена паска, навкруги ковбаса, а потім кавалки буженини, сиру, половинки варених яєць, часник, солодощі і писанки. Головно писанки надавали кошику неймовірної краси як різнобарвами, так

і розписаними формами-знаками. Пам'ятаю, що прошептав матері: Мамо, це так файно, як у раю. Мати поставила долоню на мій ротик і промовила тихенько: Ціхо, синку, скинь шапку, бо наближається панотець... Багато пізніше я відкив глибоку символіку всіх складників ритуального пасхального кошика, і не тільки.

Додому повертаючись, я вже тримався рукою за ручку кошика, щоб легше було мамі нести... Пасхальний обід вдома починав молитвою Отче наш і куштуванням дори (проскури). А найвеселіше для нас дітей було чокання писанками. Кого писанка перша була розбита по обох кінцях, доходив навіть і до плачу, але мати уміла завжди все уладнати...

У Великодній понеділок ми, хлопці, йшли обливати сусідніх дівчат, спочатку водою, бо казали родичі, що вода Великоднього понеділка має цілющу силу протягом цілого року, але потім появилася звичай обливати парфюмами. Ми купували скляночки у формі автомобілика, ємкості десь 20-30 грамів, що коштували 2 леї. Дівчата поводитись якось сором'язливо, подеколи ховалися, але їхні мами постійно переконували дочок тим, що цей обряд забезпечує їм на цілий рік здоров'я, ріст і красоту. Останній атрибут був завжди переконливим... А ми отримували взаємну писанку.

Існував звичай, щоб у вівторок дівчата обливали хлопців, але чомусь вони не дотримувались цього. Мій вуйко Лазьо Чорней, Царство йому небесне, одного разу розповів, що на вулиці, де він проживає, був такий мужчина-мудрагейлик, що заходив у Великодній понеділок до сусідів та просив жінку сусіда чи дівку, подати велике горнятко води, бо пече його у жолудку від ситої їжі. Та подавала, а він зненацька вилиє воду на її голову, зарежоче та втече. Так одній, другій, третій...

Але вони домовилися, щоб у вівторок підстерегти, коли він буде йти дорогою, вийти разом з відрами води та облити його до шкіри. Момент з'явився, жінки, дівки повиходили з відрами, а він забіг у найближче подвір'я, вискочив на грушу та й підліз до самого вершка. Вони також ввійшли у подвір'я, поставили відра навкруг дерева, повиходили газди, сміх, жарти – зібралися, як на комедію... Наш герой пробував жартувати, радив жіночками вилити воду під грушу, зародять великі груші-дулі, обіцяв обдарувати їх фарбованими яйцями і т.п. А вони ніяк...

Настав полудневий час. Чоловіки повиходили на вулицю шукати своїх жінок. Почули галас, прибули на місце події. Побачивши їх, герой аж зайойкав: *Ой, добре, що ви прийшли, ви серйозні газди, голови у кожній сім'ї, памнітайте своїх жіночок, я ж обливав їх за нашим християнським звичаєм, а вони хочуть мене утопити...* Клянусь, що надвечір зустрінемося у корчмі, я поставлю для вас 2 літри міцної, кілограм ковбаси та великий колач. Глянули чоловіки один на одного, моргнули оком, вилили воду під грушу, взяли жіночок попід руку і повиходили з подвір'я. Один із них до героя: *Слухай, бешкетнику, надвечір.., інакше візьмемо тебе з дому, будемо тримати, а вони скільки захочуть будуть тебе обливати!*

Отакі-то були наші родичі, вміли працювати, вміли святкувати, вміли жартувати, бо розуміли що це є правдива дорога життя...

211 років від дня народження Тараса Шевченка

Тульчанська українська громада вшанувала пам'ять Тараса Шевченка

У рамках заходів, присвячених вшанування 211-й річниці від дня народження українського національного поета Тараса Шевченка, Тульчанська організація Союзу українців Румунії організувала культурну зустріч біля погруддя Великого Кобзаря, розташованого в ротонді в центрі міста.

У заході взяли участь субпрефект Тульчанського повіту Асли Айше Міерле, інспектор Тульчанської Повітової Ради Влад Іфрім, укра-

їнські вокальні колективи «Задунайська січ», Засновницька група «Задунайська січ», молодіжний гурт «Дунайські соколи» Тульчанської організації, а також делегація місцевої організації с. Теліца.

Церемонія розпочалася з виконання національних гімнів Румунії та України, після чого відбулося покладання вінків до пам'ятника поета. Захід продовжився читанням віршів та музичним виконанням поезій Тараса Шевченка, підкреслюючи важливість його творчості для збереження української культурної ідентичності.

Джерело: www.uur.ro

Українські діти з Кирлібаби склали шану Тарасу Шевченку

Березень у Сучавському повіті став справжнім вшануванням української культурної спадщини, завдяки заходам, присвяченим поету і художнику Тарасу Шевченку. Така душевна мить відбулася і в місті Кирлібаба 22 березня, завдяки участі вчителів Антонети Кідеші та Мірабели Карп'як, а також Костянтина Попеску, голови Серетської організації СУР, яка організувала цей захід.

Глядачам була представлена зворушлива презентація про життя і творчість Шевченка українською та румунською мовами, за якою слідували декламації творів поета та чуттєві музичні виступи. Студенти, завдяки своїм талантам гри на гітарі, органі та трубі, оживили його вірші, перетворюючи кожную мистецьку мить на міст між поколіннями та культурним корінням.

Захід став справжньою зустріччю з українською ідентичністю, цінностями, які нас об'єднують, та силою мистецтва зворушувати. Молоді вдалося передати свої щирі почуття глядачам і на мить Шевченко став живою частиною громади. Захід відбувся за підтримки Союзу українців Румунії через Серетську організацію СУР.

Я сьогодні щаслива!

Діти з буковинських сіл Палтіну та Спертурі відсвяткували Міжнародний день щастя.

Коли востаннє чули дитину щиро кажучи: «Я сьогодні щаслива»? А в Палтинській восьмирічній школі та Спартурській початковій школі українські діти відчували щастя та висловили це всім серцем у *Міжнародний день щастя*, який відзначають 20 березня.

Це стало можливим завдяки вчительці Констянтині Бурсук, яка вирішила відсвяткувати радість разом із учнями через інтерактивні ігри, барвисті малюнки та теплі слова, сказані колегам і вчителям.

Панувала атмосфера гармонії та співпереживання, а проведені заходи мали глибокий вплив на емоційний розвиток дітей. Діти мали можливість висловити свої позитивні думки, відкрити красу простих речей і зміцнити людські зв'язки.

Сприяння щастю та конструктивному спілкуванню допомагає учням розвинути впевненість у собі та навчитися керувати своїми емоціями. Через малювання, гру та вільне самовираження діти відкривалися світу та самим собі, навчаючись, що означає внутрішня рівновага.

Такі ініціативи створюють дружнє шкільне середовище, де кожна дитина відчуває, що її слухають, цінують і заохочують

бути собою. *Міжнародний день щастя* став живим уроком для українських дітей про благополуччя та радість простих речей, уроком, який малюки візьмуть із собою у свій дорогий цінний розвиток.

Джерело: www.uur.ro

ДОБРИЙ ДЕНЬ, ШАНОВНА РЕДАКЦІЄ «УКРАЇНСЬКОГО ВІСНИКА»!

Мене звати Анастасія Єрмакова, 38 років. Через війну в Україні я зараз живу в Констанці. І співпрацюю з філією «СУР» в цьому місті. До моїх рук потрапив ваш примірник за січень 2025 року., який подарувала мені пані Доріна Попеску, голова організації Союзу Українців Румунії м. Констанца.

За фахом я – фольклорист, співачка народних пісень та дослідниця народної української творчості.

Закінчила Київський університет імені Тараса Шевченка, Інститут філології, кафедра фольклористики. Тож маю досвід із написання наукових та науково-популярних статей, в основі яких – власні фольклорні записи від літніх людей, носіїв народної української культури, мешканців різних українських сіл та містечок.

Мені спало на думку запропонувати вам деякі теми для вашого часопису. Наприклад, я маю статті за темою «Народний календар українців», в яких описані старовинні традиції та звичаї, усні народні та пісенні жанри тощо залежно від пори року.

Наприклад, зараз було б актуально розповісти читачам про давні звичаї, яких дотримувалися навесні: обрядові веснянки, ігрища, коли розпочинали обробляти землю, випасати пасовиська, Великодні звичаї, стародавні вірування предків тощо.

У своїх науково-популярних статтях я (разом з моїм науковим керівником) досліджуємо більш детально традиції саме українців Одещини (Південної Бесарабії, яка межує з Румунією), їх регіональні фольклорні особливості та спільні загальноукраїнські риси.

Отже, якщо Ви зацікавлені в співпраці і Вам цікавий такий фольклорний напрямок, чекатиму від Вас зворотнє повідомлення на e-mail anas-tasa@ukr.net або на WhatsApp за тел.: +3807320801693

Заздалегідь дякую!

З повагою, Анастасія ЄРМАКОВА

П.С. Чекаємо Ваших матеріалів.

ІНТЕГРАЦІЯ УКРАЇНСЬКИХ БІЖЕНЦІВ У РУМУНСЬКИЙ СОЦІУМ

(Продовження із минулого номера)

У той час, коли Тімішоара була визначена Культурною столицею Європи, у мене з'явилося багато румунських колег-музикантів, серед яких були: професор по класу фортепіано з Національного коледжу мистецтв Ion Vidu-піаністка Elena Pora, професор по класу фортепіано з Universitatea de West-піаністка Diana Vasiu, професор з Universitatea de West - піаністка Aida Marc. Саме з цими талановитими людьми здійснювалася моя професійна інтеграція у румунське суспільство. Мої румунські колеги-музиканти запропонували мені, як професору в галузі мистецтва та професійному музиканту провести майстер-класи на тему: «Особливості української фортепіанної школи в контексті роботи над музичним твором (методи, засоби, прийоми)» у коледжі мистецтв Liceul de muzică „Ion Vidu” та на факультеті музики і театру Universitatea de Vest для румунських викладачів та професорів по класу фортепіано. Під час майстер-класу я ділилася своїм музично-педагогічним досвідом, розповідала про методи роботи над музичними творами, приділяла увагу важливості передачі знань від викладача учню/студенту саме розуміння жанру, стилю, форми твору музичного мистецтва, визначала недоліки під час виконавської діяльності учнів/студентів та особисто демонструвала різні методи, засоби, прийоми для подолання тих чи інших технічних труднощів. По завершенню майстер-класів відбувалися обговорення, дискусії, диспути, на яких визначалися особливості класичної піаністичної школи та здійснювався порівняльний аналіз, співставлення «фортепіанних шкіл» України та Румунії.

Протягом трьох років наша творча взаємодія сприяла створенню спільних проєктів для румунських і українських дітей та дорослих. Так, наприклад, безліч сумісних концертів відбувалося у рамках культурної програми «Pian de la muzică la cultură», основною метою якої було прилучення румунсько-української учнівської молоді до класичної музики. Не менш цікавим був музичний захід «The pianos», який складався з низки фортепіанних виступів дітей шкільного віку із коледжу мистецтв Ion Vidu та професорів-піаністів: Elena Pora, Diana Vasiu, Aida Marc і мене, піаністки, професора Національного університету з України. Ми запропонували дітям під час виконання музичних творів використовувати ще два види мистецтва - хореографію та образотворче мистецтво, які у свою чергу впливали на уяву слухачів, доповнювали музичний образ новими асоціаціями та сприяли яскравості сприйняття в цілому. Наша ідея використання засобів мультимедіа на основі синтезу мистецтв дося-

гла неймовірного успіху. Румунські та українські діти отримали задоволення і незабутні враження. Їх переповнювали емоції та бажання нових зустрічей у подальшому.

Співпраця з представниками державних, міських та благодійних організацій в Тімішоарі протягом трьох років сприяла моїй особистій інтеграції у румунський соціум у якості українського громадського діяча. Важливим був мій громадський внесок у румунсько-український проєкт «Факт»: Боротьба з дезінформацією про Україну в Румунії та Молдові. За участю іноземних партнерів: Laolaltă, Twchoup (Global Network), Hive Mind. Суть якого полягала у виявленні міфів/дезінформації про війну в Україні та українських біженців. Цікава дискусія розгорталася між румунськими журналістами та представниками української спільноти. Регіональний кореспондент Радіо Свободи Brinduşa Armanca розповіла про пропаганду, яку розповсюджують у засобах масової інформації стосовно України та українських біженців і висловлювала свою думку стосовно можливостей протистояння цій пропаганді. У ході дискусії обговорювалися питання щодо фейкової індустрії, використання штучного інтелекту, визначалися їх місце і роль у глобальній мережі та для людства в цілому.

Поруч з тим у якості українського громадського діяча я приймала участь у різноманітних заходах та мітингах, присвячених Незалежності України, мала промову з нагоди першої та другої річниць повномасштабного вторгнення Росії на територію України, на честь Всесвітнього дня біженця, Міжнародного дня 8 березня, до Міжнародного дня дітей 1 червня та ін..

Як фахівець у галузі освіти, професор Національного університету, я не могла бути байдужою до інтеграційних процесів, пов'язаних з освітою українських дітей-біженців. Цій проблемі було присвячено безліч заходів, круглих столів організованих головою Тіміської філії Союзу українців Румунії, професоркою Марією Сабо Кондрей, благодійною організацією Salvați copiii România та її культурним модератором Іриною Ігнат'євою, в яких я приймала активну участь як освітянин з великим психолого-педагогічним досвідом, як фахівець з питань інтеграції в освіті та навчанні. Здійснювала допомогу та проводила консультації щодо організації освітнього форуму у Бухаресті. Підготовка до форуму велася модератором Іриною. З різних міст Румунії: Ясс, Констанци, Клуж-Напока, Альба-Юлії, Сібіу та Тімішоари були запрошені українські учні, які мали бажання прийняти участь у форумі щодо поліпшення системи освіти та її умов для українських дітей-біженців. Засобами кастингу були визначені учасники делегації, які відрізнялися

своїми освітніми проєктами, оригінальністю ідей та визначенням засобів у подоланні існуючих труднощів у шкільному навчальному процесі українських дітей-біженців. Учасники делегації були запрошені у Бухарест до Міністерства освіти Румунії. Зустрічі проходили на високому рівні. Співробітниками Міністерства були заслухані усі пропозиції учасників делегації. З інтересом проходили дискусії та диспути. Учасникам української делегації була запропонована культурна програма та цікаво організоване дозвілля протягом трьох днів.

Особливо хочу зауважити, що запропоновані освітні пропозиції, автором яких була моя молодша онука Амелія, дозволили їй стати учасником української делегації, сміливо і переконливо озвучити їх на форумі та отримати схвалення від представників Міністерства.

Конструктивність та продуктивність цього форуму вплинули на прийняття низки важливих державних рішень та рішень Міністерства освіти Румунії. До початку нового навчального року було прийнято рішення, що українські школярі мають право відвідувати румунські школи та гімназії в якості учнів, а не слухачів. Соціальні служби Румунії надали можливості українським дітям дошкільного та шкільного віку отримувати щомісячно шкільну соціальну допомогу та учнівську стипендію для тих, хто навчається «добре» та «відмінно». Стрімке здійснення процесу інтеграції української учнівської молоді в румунську систему освіти та впровадження різноманітних соціальних програм у життєдіяльність українських біженців надали можливості стати свідками історичної події міжнаціональних відносин між Україною та Румунією на новому рівні

Особисто хочу відзначити, що завдяки невтомній щоденній праці керівництва, душевній теплоті та щирості співробітників Союзу українців Румунії – голові Тіміської філії, професорці Марії Сабо Кондрей, першим заступникам голови Міхаелі Бумбук, Соріну Шпилька, Василю Дрозду, представникам Жіночої організації Б'янкі Хинда і Молодіжної організації Габрієлу Білану, благодійним організаціям LOGS, Salvați Copiii, AIDrom було започатковано новий етап румунсько-українських відносин, а також запущено процес міжнаціональної комунікації, адаптації та інтеграції українських біженців у румунський соціум.

Кінець

Лариса НЕЧАЄВА
професор Одеського національного університету

Курси румунської мови для українських біженців у Тімішоарі

У восьмирічній школі № 2 міста Тімішоара лютий приніс новий початок для українських біженців. Пролунав дзвоник на курсах румунської мови для дорослих, що є важливим проектом для їхньої професійної та соціальної інтеграції. Ця програма є новим кроком до інтеграції українських біженців у наше суспільство, надаючи їм доступ до освітніх та професійних можливостей.

На відкритті зібралися як учні, так і представники Шкільного інспекторату Тіміського повіту, Тіміської філії Союзу українців Румунії та приймаючої школи. Серед присутніх були Марія Сабо-Кондрей, голова Тіміської філії шкільний інспектор української меншини, у супроводі Міхаєли Бумбук, першого заступника голови та Ніколети Грінь, молодшого помічника голови. Від імені школи були присутні професор Оана Пентя, директор, професорка Адріана Попа, заступник директора, та Йонела Кващук, вчителька, відповідальна за курс.

З цієї нагоди представники Тіміської філії СУР вручили слухачам подарункові пакети, що містять блокноти, календарі, книги та двомовні газети румунською та українською мовами. Марія Сабо-Кондрей підкреслила важливість цих курсів для майбутнього біженців і звернулася до них із заохочувальним словом: «Ми – одна велика укра-

їнська сім'я, по цей бік та по той бік кордону, з нашими дверима і серцями, завжди відкритими. Цей курс румунської мови є надзвичайно важливим, оскільки він допоможе учасникам отримати визнання їхніх дипломів та доступ до роботи за фахом. До цього часу, протягом двох навчальних років, ми проводили курси румунської мови для неповнолітніх з України. Тепер ми раді запропонувати цю програму і дорослим, оскільки вона буде їм дуже корисною. Офіційно визнаний диплом полегшить їм визнання їхнього навчання та інтеграцію на ринку праці за фахом.»

Курси, організовані у співпраці зі Шкільним інспекторатом Тіміського повіту та керівництвом восьмирічної школи № 2, триватимуть протягом усього навчального року. Наприкінці учасники отримають сертифікат мовної компетенції, акредитований Міністерством освіти та визнаний на

європейському та міжнародному рівнях, що відкриває шлях до більш безпечного та стабільного майбутнього.

Джерело: www.uur.ro

ЗУСТРІЧ ПРЕДСТАВНИКІВ СТАРШОГО ТА МОЛОДОГО ПОКОЛІНЬ УКРАЇНЦІВ

Коли представники різних поколінь сідають за один стіл, народжується щось надзвичайно цінне: відвертий діалог, який дає сенс в українській спільноті. Саме це сталося 23 березня в будинку культури «Іван Шмуляк» в с. Корнуцелі, де Караш-Северінська філія СУР об'єднала минуле і майбутнє української громади в рамках акції «Історії з юності – Зустріч представників старшого та молодого поколінь українців».

З емоціями та гумором старші люди ділилися своїми спогадами, розповідаючи як вони розважалися в юні роки, як влаштовували вечірки, яким було українське весілля десятиліттями тому. Молодь, своєю чергою, розпитувала, слухала і виявила, що радощі, мрії та виклики підліткового віку не так вже й змінилися. Змінився лише декор.

Діалог швидко перетворився на місток, що з'єднує епохи, досвіди та світи. Кожен учасник приніс свою історію, а найпроникливішими стали розповіді літніх українців про давні поневіряння та про те, що давало їм сили рухатися вперед.

«Це перший у своєму виді захід, коли молодь зустрічається вічна-віч з представниками нашого старшого покоління і я можу сказати, що після подолання перших хвилин зрозумілих емоцій, захід пішов своїм ходом і виявився досить жвавим. Я вітаю організаторів за ідею та зустріч і впевнений, що їхній приклад підхоплять інші місцеві організації в Караш-Северінському повіті, адже такий діалог між поколіннями є безпрограшним для обох сторін. Молодь має можливість заявити про себе, а старші можуть показати, що вони теж колись були молодими, що вони подолали реальні проблеми а також, що і ті, й інші мають мрії», – зазначив голова Караш-Северінської філії СУР Даніель Басараба.

Джерело: www.uur.ro

«Скриня з приданим»

Це сталося в останні вихідні дні березня, коли Тіміш знову засяяв під знаком українських традицій. Центр Культури і Мистецтв Тіміського повіту організував XVIII-й випуск знаменитого фестивалю-конкурсу «Скриня з приданим», справжній вибух кольору, смаку та автентичного звуку.

Протягом двох днів у населених пунктах Білед та Белінц відбулося 15 виставок традиційної гастрономії, 10 виставок етнографії, народного мистецтва та ремесел, а також справжній мистецький марафон за участю десятків фольклорних музичних і танцювальних колективів, вокальних солістів та інструменталістів.

21 населений пункт повіту зібрався на спільне святкування місцевої ідентичності, а серед них були громади, де компактно проживають етнічні українці, які живуть разом і відчують спільну вібрацію.

Малі Ремети вийшли на сцену з оркестром «Гуцули Банату», майстерно акомпануючи конкурсантам з інструментальної секції: Грінь Микола (флейта Пана), Філімон Наташа (скрипка) та Лука Сарлі (скрипка).

Громада з Джармати також вразила танцем. Ансамбль «Синзієне Банату», що складається з десяти пар молодих людей, приніс на сцену вражаючий момент традиційного українського танцю, вишукано скоор-

динований хореографом Веронікою Кретен. Автентичні костюми та енергія танцю «Гопак» зачарували глядачів, знову ж таки у супроводі оркестру «Гуцули Банату».

Окрім артистів, місцеві осередки СУРу з Джармати та Малих Ремет також були активно задіяні на сцені, активно підтримуючи ці виняткові моменти. Тіміська філія Союзу українців Румунії продовжує демонструвати, що традиції живі, а національна ідентичність зберігається з гідністю, залученістю та пристрастю як на сцені, так і в серцях тих, хто нею живе.

Джерело: www.uur.ro

E-mail: ukrainskyi.visnyk@uur.ro

Застереження

- * За достовірність фактів, цитат, власних імен та інших відомостей відповідають автори підписаних матеріалів.
- * Редакція може не поділяти точки зору авторів.
- * Надіслані до редакції матеріали не повертаються.
- * Редакція залишає за собою право скорочувати і редагувати надіслані матеріали, не порушуючи їхнього основного змісту.

УКРАЇНСЬКИЙ ВІСНИК UKRAINSKYI VISNYK

Шеф-редактор

МИХАЙЛО МИХАЙЛЮК

Редактор – **Тереза ШЕНДРОЮ**

Техноредагування і комп'ютерний набір: Тереза ШЕНДРОЮ

Редакція: Раду Попеску № 15, Бухарест

Телефони: 0212220755; 0212220737; 0212220748; 0212220724 Друкарня

S.C.SMART ORGANIZATION S.R.L., Бухарест, Румунія

Redacția: Radu Popescu Nr. 15, Sector 1, București, România

ISSN 1223-1614